

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий медичний інститут
Кафедра внутрішньої та сімейної медицини

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
ДОГЛЯД ЗА ХВОРИМИ. ПРАКТИКА ТЕРАПЕВТИЧНА

Рівень вищої освіти	Другий рівень
Спеціальність: освітня програма	I2 Медицина: Медицина

Затверджено рішенням Ради з якості ННМІ

Голова Ради з якості ННМІ
Петрашенко Вікторія Олександрівна

ДАНІ ПРО ПОГОДЖЕННЯ

Розробник

Бокова Світлана Іванівна
Дудченко Євгеній Сергійович

Розглянуто і схвалено на засіданні робочої проєктної групи (РПГ) освітньої програми Медицина	Керівник РПГ (гарант програми) Личко Володимир Станіславович
Розглянуто і схвалено на засіданні Кафедра внутрішньої та сімейної медицини	Завідувач кафедри Пристапа Людмила Никодимівна

СИЛАБУС

1. Загальна інформація про освітній компонент

Повна назва	Догляд за хворими. Практика терапевтична
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	Сумський державний університет
Повна назва структурного підрозділу	Навчально-науковий медичний інститут. Кафедра внутрішньої та сімейної медицини
Розробник(и)	Дудченко Євгеній Сергійович, Бокова Світлана Іванівна
Рівень вищої освіти	Другий рівень вищої освіти, НРК – 7 рівень, QF-LLL – 7 рівень, FQ-EHEA – другий цикл
Тривалість	один семестр
Обсяг	Обсяг становить 1 кред. ЄКТС, 30 год. Для денної форми навчання 10 год. становить контактна робота з викладачем (10 год. практичних занять), 20 год. становить самостійна робота.
Мова підготовки	Українська

2. Місце освітнього компонента в освітній програмі

Статус	Обов'язковий освітній компонент для освітньої програми "Медицина"
Передумови	Англійська мова, анатомія людини, гістологія, цитологія та ембріологія, латинська мова та медична термінологія, медична біологія, медична та біологічна фізика, медична хімія, біологічна та біоорганічна хімія, фізіологія, мікробіологія, вірусологія та імунологія, медична інформатика, інтегрований курс з фундаментальних дисциплін
Додаткові умови	Додаткові умови відсутні
Обмеження	Обмеження відсутні

3. Мета освітнього компонента

Опанування основних прийомів професійної діяльності молодшої медичної сестри на основі знань з фундаментальних дисциплін із дотриманням принципів медичної етики та деонтології.

4. Зміст освітнього компонента

Основна увага приділяється вивченню гігієнічних, профілактичних та лікувальних заходів, які входять до компетенції молодшого та частково середнього медичного персоналу і застосовуються для створення комфортних умов перебування хворого у медичному закладі,

сприяння якнайшвидшого одужання пацієнта, запобігання розвитку ускладнень, а також опанування найпростішими маніпуляціями надання першої медичної допомоги при невідкладних станах. Тема 1. Структура ЛПЗ, особливості організації їх роботи. Організація роботи відділення. Обсяг роботи молодшого медичного персоналу. Тема 2. Організація санітарно-гігієнічного та протиепідемічного режимів. Організація роботи приймального відділення. Огляд на педикульоз. Тема 3. Санітарна обробка. Особиста гігієна персоналу та пацієнтів. Гігієнічні та лікувальні ванни. Профілактика пролежнів, причини, типова локалізація, профілактика, класифікація та догляд залежно від ступеня тяжкості процесу та локалізації. Тема 4. Організація харчування в лікарні. Правила видачі їжі у відділенні. Санітарні вимоги до харчоблоку, буфету, їдальні.

5. Очікувані результати навчання

Після успішного проходження здобувач вищої освіти зможе:

RH1	Отримувати сучасні знання
RH2	Застосовувати знання у практичних ситуаціях
RH3	Знати та розуміти предметну галузь і розуміти професійну діяльність.
RH4	Адаптуватися та діяти в новій ситуації
RH5	Приймати обґрунтовані рішення
RH6	Працювати в команді. Міжособистісно взаємодіяти
RH7	Визначати і наполегливо працювати над поставленими завданнями і обов'язків
RH8	Зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
RH9	Дотримуватися етичних принципів при роботі з пацієнтами різного віку
RH10	Збирати медичну інформацію про пацієнтів різного віку

6. Роль освітнього компонента у досягненні програмних результатів

Програмні результати, досягнення яких забезпечує освітній компонент:

Для спеціальності І2 Медицина:

ПР1	Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.
ПР4	Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми; за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати попередній клінічний діагноз захворювання.

ПР5	Збирати скарги, анамнез життя та захворювання, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів та систем організму, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу, враховуючи вік пацієнта.
ПР19	Планувати та втілювати систему протиепідемічних та профілактичних заходів, щодо виникнення та розповсюдження захворювань серед населення.
ПР20	Аналізувати епідеміологічний стан та проводити заходи масової й індивідуальної, загальної та локальної профілактики інфекційних захворювань.

7. Роль освітнього компонента у досягненні програмних компетентностей

Програмні компетентності, формування яких забезпечує освітній компонент:

Для спеціальності І2 Медицина:

ПК1	ЗК 1.Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу
ПК2	ЗК 2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ПК3	ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ПК4	ЗК 4. Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.
ПК5	ЗК 5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
ПК6	ЗК 6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
ПК7	ЗК 7. Здатність працювати в команді.
ПК8	ЗК 8. Здатність до міжособистісної взаємодії.
ПК9	ЗК 12. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків
ПК10	ЗК 15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на' основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області. Її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
ПК11	ФК 2. Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів.
ПК12	ФК 25. Дотримання професійної та академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів.

8. Види навчальної діяльності

НД1	Підготовка до практичних занять
НД2	Самонавчання
НД3	Робота з підручниками та релевантними інформаційними джерелами

НД4	Робота у відділеннях стаціонару в обов'язків молодшої медичної сестри
НД5	Вирішення питань тест-контролю
НД6	Розв'язання ситуаційних задач
НД7	Електронне навчання із застосуванням платформ СумДУ Mix learning, Lectur.ED та платформ Google Meet, Zoom, Viber, WhatsApp, Telegram
НД8	Відпрацювання практичних навичок (штучна вентиляція легень, непрямий масаж серця) на фантомі в симуляційному центрі
НД9	Відпрацювання практичних навичок (антропометричні вимірювання, сповивання, закрапування крапель у вуха та ніс, туалет очей, вух, порожнини рота, годування, підмивання) на фантомі дитини
НД10	Перегляд відеофільмів

9. Методи викладання, навчання

Освітній компонент передбачає навчання через:

МН1	Практикоорієнтоване навчання
МН2	Командно-орієнтоване навчання (TBL)
МН3	Кейс-орієнтоване навчання
МН4	Електронне навчання
МН5	Самостійне навчання

10. Методи та критерії оцінювання

10.1. Критерії оцінювання

Оцінювання здійснюється за такою шкалою:

Чотирибальна національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
5 (відмінно)	$170 \leq RD \leq 200$
4 (добре)	$164 \leq RD < 169$
4 (добре)	$140 \leq RD < 163$
3 (задовільно)	$127 \leq RD < 139$
3 (задовільно)	$120 \leq RD < 126$
2 (незадовільно)	$70 \leq RD < 119$
2 (незадовільно)	$0 \leq RD < 69$

10.2 Методи поточного формативного оцінювання

	Характеристика	Дедлайн, тижні	Зворотний зв'язок
--	----------------	----------------	-------------------

МФО1 Обговорення та взаємооцінювання виконаних завдань практики	Взаємодія, що базується на порівнянні поточного рівня успішності із попередніми показниками з метою покращення результатів навчальної діяльності.	Протягом усього періоду вивчення дисципліни	Корегування підходів до навчання з урахуванням результатів оцінювання. Контроль виконання практичних навичок.
МФО2 Настанови викладача в процесі виконання практичних завдань	Визначення рівня набутого досвіду навчальної діяльності відповідно до поставлених цілей та причин невідповідності. Корекція процесу навчання.	Протягом усього періоду вивчення дисципліни	Формування оцінки на основі аналізу визначених показників навчальної діяльності.
МФО3 Самостійне виконання студентами ситуаційних задач на практичних заняттях та їх обговорення	Формування клінічного мислення і самостійності в практичній роботі.	Протягом усього періоду вивчення дисципліни.	Оцінка здібності студента до клінічного мислення та обґрунтування прийнятих рішень. Визначення рівня теоретичної підготовки.
МФО4 Перевірка виконання практичних навичок	Відпрацювання практичних навичок на манекенах і симуляторах.	Протягом усього періоду навчання.	Успішне виконання практичних навичок є допуском до складання диференційованого заліку.
МФО5 Перевірка виконання практичних навичок	Відпрацювання практичних навичок на манекенах і симуляторах.	Протягом усього періоду навчання.	Успішне виконання практичних навичок є допуском до складання диференційованого заліку.
МФО6 Перевірка та оцінювання письмових завдань	Контроль рівня теоретичної підготовки.	Протягом усього періоду вивчення дисципліни.	Формування оцінки, на основі аналізу отриманої інформації.

МФО7 Тестування (автоматизовані тести)	Перевірка рівня засвоєння знань, умінь і навичок із кожної теми.	Протягом усього періоду вивчення дисципліни.	Формування відповідної оцінки на підставі визначеного рівня теоретичної підготовки.
МФО8 Тестування (автоматизовані тести)	Перевірка рівня засвоєння знань, умінь і навичок із кожної теми.	Протягом усього періоду вивчення дисципліни.	Формування відповідної оцінки на підставі визначеного рівня теоретичної підготовки.
МФО9 Опитування	Визначення рівня набутого досвіду, здатності вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	Протягом усього періоду вивчення дисципліни.	Усні коментарі викладача.

10.3 Методи підсумкового сумативного оцінювання

	Характеристика	Дедлайн, тижні	Зворотний зв'язок
МСО1 Поточне оцінювання рівня теоретичної та практичної підготовки	Включає в себе оцінювання письмових робіт, опитування, ситуаційних задач, тестування. Визначення рівня набутих знань.	Протягом усього періоду вивчення дисципліни	Студент може отримати максимально 120 балів, мінімально - 72 бали.
МСО2 Підсумковий контроль: диференційований залік	Складання практично-орієнтованого диференційованого заліку. До складання допускаються здобувачі, які успішно засвоїли матеріал, склали практичні навички та підсумкове комп'ютерне тестування.	На останньому занятті.	Максимальна кількість балів, яку може отримати здобувач 80 балів, мінімальна кількість балів - 48 балів.

Здобувач вищої освіти має можливість отримати максимальні бали відповідно до видів завдань за таким переліком:

Контрольні заходи:

	Максимальна кількість балів	Можливість перескладання з метою підвищення оцінки
Перший семестр вивчення	200 балів	
МСО1. Поточне оцінювання рівня теоретичної та практичної підготовки	120	
	120	Ні

МСО2. Підсумковий контроль: диференційований залік		80	
	Ситуаційне завдання	2	Ні
	Демонстрація практичних навичок	48	Ні
	Тестування	30	Ні

Максимальна кількість балів, яку студент може отримати на практичних заняттях протягом семестру - 120. За диференційований залік студент може максимально отримати - 80 балів. Форма проведення підсумкового контролю включає контроль теоретичної і практичної підготовки. Оцінка за практичні навички: «5» - 48 балів, «4» - 38,4 бали, «3» - 29 балів. Оцінка за теоретичну підготовку складається з тестування – «5» - 30 балів, «4» - 24 бали, «3» - 18 балів і ситуаційного завдання - 2 бали - завдання вирішено вірно без помилок, 1 бал - студент допустив помилки у вирішенні, але загальний результат вірний, 0 балів - студент не вирішив завдання. Диференційований залік зараховується студенту, якщо він набрав не менше 48 балів. Загальну оцінку навчальної діяльності студент отримує після успішного завершення всіх трьох змістових модулів на основі контролю теоретичних знань, практичних навичок і вмінь. Максимальна кількість балів за практику не може перевищувати 200 балів. У випадку незадовільного результату студент має право двічі перескласти диференційований залік. У разі введення обмежень заняття проводяться дистанційно із застосуванням навчальних платформ СумДУ Mix learning, Lectur.ED і платформ Google Meet, Zoom, Viber, WhatsApp, Telegram.

11. Ресурсне забезпечення

11.1 Засоби навчання

ЗН1	Бібліотечні фонди
ЗН2	Інформаційно-комунікаційні системи
ЗН3	Комп'ютери
ЗН4	Комп'ютерні системи та мережі
ЗН5	Мультимедійне оснащення
ЗН6	Програмне забезпечення (для підтримки дистанційного навчання)
ЗН7	Симуляційний центр (фантом пацієнта для відпрацювання навичок штучної вентиляції легень та непрямого масажу серця)
ЗН8	Симуляційний центр (фантом ляльки для відпрацювання навичок по догляду за тяжкохворими)
ЗН9	Медичне обладнання (лотки, пінцети, роторозширювач, язикотримач, напольні та настільні ваги, ростомір горизонтальний і вертикальний, сантиметрова стрічка для проведення антропометричних досліджень, тонометр, одноразові розхідні матеріали
ЗН10	Навчальні відео

Медичні споруди / приміщення та обладнання (КНП СМР «ДКЛ Святої Зінаїди», КНП СОР «СОКЛ» Симуляційний центр ННМІ, Університетська клініка СумДУ)

11.2 Інформаційне та навчально-методичне забезпечення

Основна література	
1	Медичні маніпуляції та процедури в терапії: навч. посіб. / Сакевич В.Д., Казаков Ю.М., Трибрат Т.А. – Львів «Магнолія 2006», 2023. – 254 с.
2	Догляд за хворими: навч. посіб./ 2-ге вид., переробл. та допов.; за ред. професора О. О. Якименко – Львів: Видавець Марченко Т. В., 2026. – 116 с.
3	Лавренко, А. В.Догляд за хворими. Практика [Текст] : навч. посіб. / А. В. Лавренко, О. А. Борзих. — Львів : Марченко Т. В., 2023. — 204 с.
4	Загальний огляд хворого. Діагностичне значення симптомів, виявлених при огляді хворого [Електронний ресурс] : навч.-метод посіб. / П. О. Болдіжар, О. І. Ігнатко, В. М. Гаджега та ін. — Ужгород, 2025. — 222 с.
Допоміжна література	
1	Збірник тестових питань для самостійної роботи з дисципліни «Догляд за хворими» [Електронний ресурс]: для студ. спец. 222 «Медицина», 228 «Педіатрія» денної форми навчання / С.І. Бокова. – Ел. видання каф. Сімейної медицини – Суми: СумДУ, 2020. – 33
2	Methodical instructions for practical exercises in the discipline «Nursing» / compilers: G. A. Sumtsov, S. I. Bokova. – Sumy : Sumy State University, 2020. – 30 p.
3	Догляд за хворими (у педіатрії) / навч.посібник: В.А.Клименко, Г.С. Сивопляс-Романова, Ю.В.Карпушенко, О.С. Лупальцова – Харків, ХНМУ, 2017. – 80 с
4	Standards for improving the quality of care for children and young adolescents in health facilities. Geneva: World Health Organization; 2018. Licence: CC BY-NC-SA 3.0 IGO
5	Popov S.V, Loboda A.N., Smiyan O.I., Redko O.K., Bokova S.I., Moshchych O.P. et al. Peculiarities of antibiotic-associated diarrhea development in children with acute respiratory infections». "Wiadomosci Lekarskie", 2019, TOM 72, Nr 1, 79-83.
6	Попов С.В., Сміян О.І., Лобода А.М., Бокова С.І. та ін. Патент на корисну модель України №138951. Спосіб прогнозування розвитку некротизуючого ентероколіту у новонароджених. / заявник та власник патенту Сумський держ. університет; заявл. 04.06.19.
7	Методичні вказівки до практичних занять із курсу «Догляд за хворими» / укладачі: Г. О. Сумцов, С. І. Бокова. – Суми : Сумський державний університет, 2017. – 26 с.
8	Касевич Н.М. Загальний догляд за хворими і медична маніпуляційна техніка: підруч. для студ. вищ. мед. навч. закл. I-III рівнів акредитації / за ред. В.І. Литвиненка. - 7-ме вид., випр. - К. : Медицина, 2017. - 424 с.
9	Методичні вказівки до практичних занять із курсу «Догляд за хворими» / укладачі: С. І. Бокова, Г. О. Сумцов. – Суми: Сумський державний університет, 2021. – 76 с.
Інформаційні ресурси в Інтернеті	

1	https://elearning.sumdu.edu.ua/works/6868/nodes/1951586#anchor1951586
2	https://elearning.sumdu.edu.ua/free_content/lectured:64a8b599ceca42d88237ea690d858e23fb99b183/20211006053127//index.html

12. Бази практики

КНП СМР «ДКЛ Святої Зінаїди», КНП СОР «СОКЛ», Симуляційний центр ННМІ, Університетська клініка СумДУ

13. Політики

13.1 Політика щодо академічної доброчесності

Всі роботи, визначені програмою практики, повинні бути виконані здобувачем самостійно. Роботи здобувача вищої освіти не повинні містити плагіату, фактів фабрикації та фальсифікації списування.

Всі письмові роботи проходять перевірку унікальності з наступним аналізом викладачем результатів перевірки з метою визначення коректності посилань на текстові та ілюстративні запозичення.

Під час виконання практики неприпустимими також є інші прояви академічної недоброчесності, перелік яких визначено Кодексом академічної доброчесності університету. У разі, якщо керівником практики виявлено порушення академічної доброчесності з боку здобувача вищої освіти під час виконання практики, керівник практики має право вчинити одну з наступних дій:

- знизити на величину до 40% включно кількість балів, отриманих при виконанні завдання;
- надати рекомендації щодо доопрацювання обов'язкового завдання із зниженням підсумкової кількості отриманих балів на величину 25% включно;
- не зараховувати завдання без надання права його перероблення;
- призначити перескладання письмового контролю із зниженням підсумкової кількості отриманих балів на величину до 15% включно;
- відмовити в перескладанні письмового контролю.

13.2 Політика щодо використання інструментів штучного інтелекту при виконанні завдань

Політика використання інструментів штучного інтелекту (ChatGPT, Tome тощо) оголошується викладачем на початку курсу.

Несанкціоноване використання інструментів штучного інтелекту є порушенням академічної доброчесності.

13.3 Політика щодо використання матеріалів з джерел відкритого доступу

При використанні здобувачами освіти матеріалів з джерел відкритого доступу для підготовки робіт, визначених силабусом та регламентом навчальної дисципліни, вони обов'язково мають дотримуватись умов ліцензій Creative Commons на використання об'єктів авторського права.

13.4 Політика щодо відвідування

Відвідування бази практики є обов'язковим. Графік перебування здобувача на базі практики визначає керівник практики від підприємства (організації, установи). Всі пропущені заняття мають бути відпрацьовані з позитивною оцінкою.

13.5 Політика щодо дедлайнів та перескладання

До початку практики здобувач отримує від керівника практики програму проходження практики. Поточні оцінки і пропущені заняття перскладаються до диференційованого заліку. Студент, який за поточну навчальну діяльність набрав менше 72 балів, має невідпрацьовані заняття перескладає відповідні теми у відведені викладачем дні. У випадку незадовільного результату студент має право двічі перескласти диференційований залік.

13.6 Політика щодо оскарження результатів оцінювання

Оскарженню можуть підлягати результати оцінювання.

Для цього здобувач має подати апеляцію на ім'я директора/декана у день проведення атестаційного заходу чи після оголошення результатів його складання, але не пізніше наступного робочого дня.

За розпорядженням директора/декана створюється комісія з розгляду апеляції. За рішенням апеляційної комісії оцінка може змінюватися у разі встановлення порушень під час проведення атестацій.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ